

AV KARIN VIRGIN

TEXTEN ÄR BASERAD PÅ EN
RAPPORT AV BENGT JACOBSSON
(UV SVD RAPPORT 1997:20)

En kogg under golvet

Ystad tillhör den grupp av skånska kuststäder som tillkom under 1200-talet men arkeologiska undersökningar har visat att stranden utnyttjats redan tidigare som säsongsmässigt fiskeläge. De spår som arkeologerna funnit från tidig medeltid i Ystad är främst sk lerbottnar som består av en nedgrävning i sanden som invändigt klätts med ett tunt lager lera. Närmast botten finns oftast ett tunt lager med fiskeben.

Sillindustri på export

Under tidig medeltid var sillfisket vid Ystad sannolikt främst husbehovsfiske men såsmåningom blev näringen mer inriktad på försäljning och betydande mängder gick på export. De tyska hansastäderna strävade efter att skapa ett monopol över handeln i Östersjön.

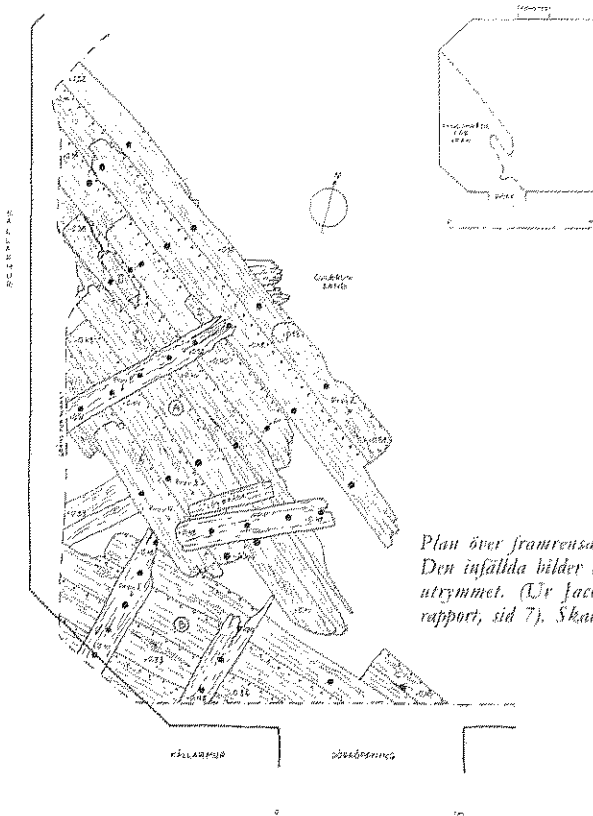
Under 1500-talet minskade betydelsen av sillfisket och istället kom handeln allt mer att inriktas på export av spannmål och oxar.

Klinkbyggd ekbåt

De vrakdelar som påträffades under golvet i källarutrymmet bestod av två delar av en skeppssida i ek. Delarna kunde inte rensas fram helt eftersom de fortsatte in under källarmurarna åt väster och söder. Den ena delen bestod av sju intill varandra liggande bordplankor med två bevarade spant och den andra delen av fem bordplankor med två bevarade spant. Spanten var fästa mot borden med tränaglar. Hål efter tränaglarna tyder på en spantbredd på 55-65 cm.

Delarna hörde till en klinkbyggd båt där borden sammanfogats

Vid renoveringsarbeten av ett källargolv i en fastighet i Ystad i januari i år påträffades resterna av en klinkbyggd båt av ek. Drygt en halvmeter under det gamla golvet framträdde två delar av en skeppssida med fyra spant. Dendrokronologiska dateringar tyder på att skeppet sannolikt byggts under 1400-talet i området kring Hamburg/Lübeck. Skeppsdelarna har dokumenterats på plats och mycket talar för att det kan vara en kogg med en längd av 15-20 meter.

Plan över framremsade vrakrester. Den infällda bilden visar källarutrymmet. (Ur Jacobssons rapport, sid 7). Skala 1:40.

med klinknaglar av järn. Bredden på bordplankorna varierade mellan 18 och 22 cm och tjockleken mellan 5 och 6 cm. Eftersom vrakdelarna fortsatte in under källargolvet och målsättningen var att endast dokumentera det som var synligt, är längden svår att avgöra. Tolkningen pekar dock mot att detta är ett skepp på omkring 15-20 meter med en bredd på närmare fem meter.

Av de fem träprover som lämnades in för dendrokronologisk analys kunde endast två dateras. Båda dessa prover kommer från bordläggningsplankor och resultatet pekar på att träden fällts efter 1337 samt efter 1415 i Hamburg/Lübeck-området. Sannolikt har fartyget byggts under 1400-talet.